

Bánffy Farkas Fugadról, az ortodox koprédikálásról és arról, mit jelent erdélyi bárónak lenni a 21. században

Nem a nemesi címnek kell megfelelni

FOLYTATÁS A 13. OLDALRÓL

Jelenleg több mint ötven gyermekkel foglalkozunk minden nap, hál' istennek a magyar kormánytól megkülönböztető cégek-től is pozitív hozzáállást tapasztaltunk.

– Olyan gyerekekről van szó, akik különben nem tudnának magyar iskolába járni?

– Igen, olyanokról. Illetve hogy magasabb színvonalú iskolába járhassanak, a helyi közösségben lévő gyermekek is délutáni foglalkozásokon vesznek részt, s hihetetlen tudásgyarapodáson estek át. Nemrég volt ott a román tanfelügyelő ellenőrizni az iskolát, s meglátva a szórványkollégiumot, érdeklődött felőle, majd közölte, ezentúl a megyében ezt kell példának állítani mindenki elé. S hogy ez egy hihetetlen történet, hogy nem az önkormányzat támogatja, hanem egy helyi civil szervezet megoldotta. Nap mint nap örömmel jár, amikor a három és fél éves és 14 év közötti gyermekek feltöltik az embert. Emellett több megyében is foglalkozunk különböző projektekkel: erdészet, műemlékvédelem, szórványkollégium. Legutóbb elkezdtünk a régészettel is foglalkozni, II. András sírját próbáljuk kiásni és felkutatni a Pázmány Péter Tudományegyetem régészeti tanszékével, illetve a temesvári Bánsági Múzeum segítségével. Úgy néz ki, rátaláltunk Temes megyében, Egres községben a sírra, illetve az már biztos, hogy sikerült megtalálni a tatárjárás kori egresi mészsírlás tömegsírját, ami szintén itt található.

– Ha megkérdezik, hogy mi a foglalkozása, mit válaszol?

– Szerencsére nem kérdezik. Talán lassan polihisztor válik belőlem, de a testvéreim szerint csak életművész.

– Budapestről leköltözött egy kis eldugott román falucskába. Nagy váltás volt?

– Nem, cseppet sem, nagyon sokat jártam én már Erdélybe azelőtt is, különböző rendezvényeket szerveztünk, szinte havonta jöttünk restitúció miatt. Ismerem az országot. Persze más, amikor az ember havonta lejön egy kis ügyintézésre, és más, amikor elkezd itt élni. Volt, amiben csalódtam, de nem gondoltam, hogy borzasztó nagy változás lett volna. Én falun nőttem fel. Természetesen érdekes volt az elején a román szomszédokkal magyarul beszélgetni.

– Ki tanulta meg hamarabb a másik nyelvét?

– Megértjük egymást. Én nem beszélek helyesen románul, de gátlástalanul hibásan, és ők is. Nem gondolom, hogy probléma lenne az ő hozzáállással, igazából a helyi falusi emberek rendkívül pozitívan viszonyulnak hozzám. Nekik is vannak szép emlékeik arról, amikor egy másik világ volt, másként kaptak

segítséget, vagy felelősséget vállaltak az ő nyomorukért is esetleg, és helyben dolgoztak, nem a segélyre kellett várnunk. És ha elégett a házuk teteje, akkor azt visszaépítették nekik. És ezért nem volt probléma soha. Az is normális, hogy minden faluban vannak ortodox papok, helyi potentátok, akik úgy érzik, most jött valaki, aki az ő felségterületükre tört.

Ma államilag akadályozzák a restitúciót, esélye sincs az embernek, hogy bármit is visszakapjon. Minden féle jogi procedúrákat végigjárva a végén van papírja arról, hogy vissza kell kapja, de nem hajtják végre.

– Az ortodox pap például koprédikálja.

– Szerintem már leszokott róla. Azért évente, két évente próbál kisebb lázadást szítani ellenem, legutóbbi alkalommal amikor ezt megpróbálta, a szomszédok jöttek, hogy bocsássak meg, amiért ilyen sületlen papjuk van. De azért az egyszerű falusi embereket nem olyan könnyű megvezetni ebben a témában.

– A faluban is van ilyen problémamegoldó szerepköre?

– Igen, jönnek mindenféle problémával, s ilyenkor megpróbálunk segíteni rajtuk, a magunk tudásával, kapcsolatrendszerével oldunk meg egy-egy problémát.

– Amúgy jó, ha az embernek van egy kastélya? Gyermekekorunkban mindig elképzeltük, hogy de jó lenne...

– Persze, mi is, de ez borzasztó nagy költség, nagyon sok papírmunka. Nem kívánom senkinek. Megfelelő gazdasági háttér nélkül ne csinálja, s akkor is csak ha szerelmes belé.

– Mit lehet kezdeni egy kastéllyal? Miből lehet fenntartani?

– Ha van olyan, ahol az adott család lakik, akkor ez olyan funkció, ami tökéletes, csak ennek kell megfelelő gazdasági háttér is. Sokan gondolkodnak turisztikában, ha már ekkora épületük van, de hát erre sem alkalmas mindegyik, ehhez is sok minden kell. Vannak olyanok, amelyek a közösség szolgálatában állnak, mint kultúrotthonok vagy bármilyen közösségi házak. Ezek is jó funkciók, ha azt az adott közösség fent tudja tartani. És az évezredek alatt voltak kastélyok, ledőltek kastélyok, voltak templomok, ledőltek templomok, én nem gondolom, hogy akkora nagy világvége, ha egy-egy épület eltűnik. Nem mondom, hogy tüntessük el, de vannak olyan épületek, amelyekkel tényleg nem lehet mit kezdeni. Mentsük meg, amit lehet, de vannak olyan épületek is, amiből tucatszám van.

– Fugaddal például mihez lehetett kezdeni?

– Fugadban az a csodálatos, hogy az épület körül terül el egy ötvenhektáros terület, amely szintén hozzánk tartozik. Nem olyan nagy, mindössze néhány száz négyzetméter hasznos területtel bír, tehát még belátható méret, élhető épület. Valószínűleg más forrásokból meg fogjuk oldani, és ez a család szolgálatában fog állni. Amíg azonban vannak fontosabb dolgok, addig az-

– Ilyen összetartó ezek szerint az erdélyi arisztokrácia?

– Fontos, hogy mindenki rokon mindenkivel. Ötöd-hatod, nyolcadfokon biztosan. A huszadik században nagyon egyforma volt a sorsuk, ma is nagyon hasonló cipőben járnak a restitúcióval kapcsolatban, ezért nagyon sok tapasztalatot érdemes cserélni. Erre van például a Marosvásárhelyen működő Castellum Alapítvány. Állandó rendezvényeik vannak, találkoznak, próbálnak segíteni egymáson, természetesen a maguk erejével, amennyivel bírnak, de reméljük, előbb-utóbb lesz lehetőség többre is. Amikor vagyoni háttér van, akkor sokkal könnyebb oktatásra, kultúrára áldozni, közösen pedig még könnyebb.

Problémamegoldó szerepkör is háru Bánffy Farkasra Fugadon

– Ugyancsak köze van a vajdaszentiványi kastélyhoz is.

– A nagymamám Zichy lány Vajdaszentiványról, ő Zichy grófkisasszonynak született, s eltelt a történelem kilencven száz éve, ők ezalatt elvesztették és visszakapták a kastélyt. Zichy Josefa lett az új tulajdonosa, aki elhunyt, de gyerek nélkül, így ötven százalékban édesapám kapta vissza, ötven százalékban a két Zichy, Zichy András és Gábor, akik Münchenben élnek. Úgy döntött a tulajdonosi kör, hogy egy marosvásárhelyi vállalkozó számára adja bérbe, aki ott turizmussal, vendég-

látással, kulturális élettel foglalkozik. Apai örökség, édesapám részben tulajdonos, én kezeltem, meg most is intézem az ügyeket.

– Nemcsak a saját és a család visszaszerzéseivel foglalkozik, hanem másokéval is?

– Ez igazából hobbiszerű magántanácsadás, nem üzletszerűen megy, csak segíték másoknak megoldani a problémákat.

– Ön előtt is valami hasonló nagycsaládos jövőkép lebeg?

– Ehhez először feleség kell.

– Egy kastélyhölgy?

– Nem. Egy feleség, és a feleséggel közösen kell ezt a kérdéskört megvitatni, mert azt gondolom, hogy egy házasság úgy korrekt, ha mindketten részt vesznek az ilyen döntésekben.

– Hogyan fogalmazná meg az arisztokrácia mai küldetését?

– Nincsenek más feladatai, szépen mindenki végezze a dolgát. Ha mindenki elvégzi, ami

FOTÓ: BODA L. GERGELY

nek baja van, mindig van kihez fordulni, s a többiek összefognak és segítenek rajta. Mindenkinek van saját kapcsolatrendszere, de ha még kétszázan összerakjuk a kapcsolatrendszerünket, akkor az azért már nagyon komoly kapcsolati tőke.

– Egy családi összejövetelel hányan szoktak lenni?

– Egy szűk családi összejövettel harmincbe belefér. De egy esküvőn kétszázannak vannak a rokonok, s akkor a barátokat még nem hívtuk, és a másik árva. (Névet)

– Ön előtt is valami hasonló nagycsaládos jövőkép lebeg?

– Ehhez először feleség kell.

– Egy kastélyhölgy?

– Nem. Egy feleség, és a feleséggel közösen kell ezt a kérdéskört megvitatni, mert azt gondolom, hogy egy házasság úgy korrekt, ha mindketten részt vesznek az ilyen döntésekben.

– Hogyan fogalmazná meg az arisztokrácia mai küldetését?

– Nincsenek más feladatai, szépen mindenki végezze a dolgát. Ha mindenki elvégzi, ami

feladata, és abból nemcsak az egyén, hanem a közösség javát is nézi, akkor abból lesz magyar világ, lesz élet. Ha meg csak a pénz mozgatja az embereket, akkor nem lesz élet. Szerintem erre nagyon jó alap a gyermekeinknek a nagycsalád. Azt látjuk rendszeresen, hogy a közösségi dolgokban, a közösségért való cselekedetekben az esetek kilencven százalékában a nagycsaládosok vesznek részt. Mert megtanulták, hogy nem egyedül vannak, nem róluk szól az élet, hanem a többiekre is figyelni kell.

SZÁSZ CS. EMESE